

Od izreje ženske mladosti.

(Dalje in konec.)

Perva ženskinja dolžnost je, da se uči služiti po nauku in duhu svete vere. Vera ji bo pokazala, da ravno po tem ona naj bolje skerbi za svoje in druge. Blagor dekletu, koja ima pri svoji materi lepo ogledalo vseh teh čednost! Ali žalibog, da je malokje tako! Dotaknil sem se tukaj s peresom rane, na kateri človeštvo hira. — Kaj pomaga lepo učiti, če pa otroci ne vidijo lepih zgledov. Tudi šola ne more veliko opraviti, kjer domača hiša podere, kar ona postavi. Naj večji sovražnik ženskega spola so nečimerne želje ljudem dopasti. Kakor hitro ta zapeljivec ženskino serce znotraj posede, tudi kmali pride vnanji zapeljivec. Slepa mati pa sama svojo hčerko lepša in napravlja; jo hvali, kako je zala, in jo k ogledalu pelje. Tudi jo pridno zagovarja, če jo drugi ljudje svaré, in tako sama v nji budí napuh, in varno skerbí, da ta strupena cvetica dalje raste, in da njeno hčerko poslednjič umori. To se godi veliko bolj pri izreji deklet, kakor dečkov. — Tako gre od roda do roda. Mladost odraste, hrepeni če dalje bolj po svetni hvali, se sramuje dobrega, če je nihče zato ne hvali; vere ima le toliko, da pošteno pred svetom izhaja, in vse misli so le v to obernjene, kako bi ljudem bolj dopadla. Ker se ni navadila od mladih nog staršev spoštovati in ubogati, jih tudi ne spoštuje, ko odraste. Kdor pa svojih prvih dolžnost ne spolnuje, kako se more od tacega pričakovati, da bi druge spolnoval! — in kdor se ni navadil od mladosti Gospodov jarm nositi, ga tudi v starosti ne bo nosil. Bodimo previdni učeniki, da tudi mi ne bomo strupeni cvetici — ošabnosti — prilijali. Le pohvalimo otroka, da mu napravimo veselje do učenja in čednosti, pa opuščajmo hvalo, kadar vidimo, da otrok preveč po nji hrepeni. Vadimo jih, da bodo pokorni in trudimo se, da jih bomo napeljevali h kerščanski ponižnosti, ter jim kazali, da hvala ni toliko vredna, kakor jo svet ceni, — da se mora dobro storiti le zavoljo Boga, in da ni treba kristijanu toliko porajtati, kaj bodo ljudje rekli, — da mora vsak naj prej skerbeti, da ga bo Bog rad imel, in če ga bo Bog rad imel, ga bodo tudi vsi pametni ljudje radi imeli. Priporočuje naj se dekletom, da naj sicer obleke nikar ne zanemarjajo; in da naj snažnost ljubijo, — da se pa pametnemu človeku ne spodobi zavoljo lepe obleke ali postave ošabnemu

biti, — da lepa duša pri Bogu veliko več velja, kot lepa obleka, in da je človek le za nekaj časa na svetu. Tako naj skuša učenik slabe zglede po svoji moči neškodljive storiti. — V svojem obnašanju naj bo učenik pri ženski mladosti prijazen, pa naj vendar nikar ne prizanaša kakih napak. Dekleta utegnejo v šoli še bolj hudobne biti, kakor dečki, ker so od doma toliko slabše odreja, ker se je znabiti njih napakam pregledovalo, in po svojem nagonu so v stanu, učitelju veliko nevolje in sitnosti napravljati. Učene predmete dekliči malokdaj dobro razumejo; zadosti je, da predmet po svoje nekoliko zapopadejo, ker jim je tudi po njih stanu globoke učenosti malokdaj treba. Ker pa na pol učenost človeku več škoduje, kot koristi, je treba učenke podučevati in djansko vaditi le v takih vednostih, katerih bodo v življenju potrebovale, postavim rajtanje iz glave i. t. d. To pa je večkrat prav težko, ker so dekleta zelo razmišljene in kratkih misel, in če je res, da je polje tukaj bolj pustotno in nerodovitno, nikar ne obupajmo, zakaj, kjer je večji trud, je tudi plačilo bolj obilno. Stori, kar moreš — blagoslova pa od zgoraj pričakuj!

Zakaj pa je dobra izreja ženske mladosti toliko ceniti, in zakaj je vredna, da se z njo trudimo, lahko razumemo, če pomislimo, da so ravno ženske prve odgojiteljice svojih otrok, in da prvi nauk, prva izreja človeku večidel za ves čas življenja ostane. Materne ljubezni in skerbi nobena šola, nobeno vodstvo ne more nadomestiti. Kako bo ženska sploh, kako posebno mati svoje dolžnosti prav opravljala, če jih ne bo vedila, če se ne bo že od mladih nog navadila zatajevanja samega sebe, in če ji ne bo kerščanska vera moči in stanovitnosti dajala! Vse ženske so take narave, da se kake reči z ljubeznijo ali s sovraštvom poprimejo; njih serce je nekako bolj prazno, in potrebuje kakšne reči, ktere se oklene, in to veliko bolj, kakor pri moških, v kateri se z mnogimi vnajnimi opravili motijo. Koga se toraj hočejo one poprijeti, česa se deržati, ako ne kerščanske vere, v kateri vse najdejo, kar more bolno serce ozdraviti, in vse težave in zopernosti lajšati. Res je, da moški ravno tako potrebujejo moči in stanovitnosti od zgoraj. Ali kolobar njihove delavnosti je ves drugačen. Kakor oznanovavci božje besede vživajo oni sladko tolažbo, ko vidijo blagoslov božji pri svojem delu, — kakor poslanci tega, ki je prišel zgubljenih ovčice iskat, se veselijo, da Bog po njih, slabih stvareh, svojo

milost deli; ali nuna v samostanskem ozidji vseh teh tolažb ne živa; nji mora biti nebeški ženin čez vse in v vsem.

Dasiravno je mož krepkejšega duha in stanovitne volje pri svojih verstnikih veliko sitnosti in zopervanja skusil, je vendar nehvaležni svet spoznal poslednjič njegov trud; slava, ktere ni iskal, mu doni od vseh krajev; on se tega veseli, ko vidi, da se je za neumerljivost trudil. Ali pri gospodinjah in ženskah ni tako. Njih truda svet ne pozna, njihovo življenje je podobno pohlevnemu studencu, ki se mirno po livadah vije, travnike in polje napaja, in na vse strani rodovitnost izliva. Njih življenje dostikrat le Bog sam pozna. Naj se tedaj deklīči zgodaj vadijo tihe delavnosti in marljive pridnosti. Kjer se v deklīški šoli učenke v ženskih večernih delih podučujejo, more šola veliko pripomoči, da se deklīči pridnosti in delavnosti privadijo; še več pa tukaj domača hiša opravi. Ne bilo bi tolikanj revščine, zlasti po mestih, ko bi se bile ženske pridnosti in delavnosti navadile, in mnogim hudobijam in pregreham bi bila pot zaperta. Ali kaj pomaga tukaj govoriti, ker je današnji svet skoro pozabil, kar je Bog sam očitno izrekel: „V trudu svojega obraza boš jedel svoj kruh vse svoje žive dni.“

Mehkužnost se širi po širokem svetu, revščina in razuzdanost pa jo nasledovate. Kervave solze bi človek točil, ko premisli, kako matere svoje naj svetejše dolžnosti, po nevednosti, nemarnosti ali hudobii opuščajo, in tako up boljše prihodnosti pri otrocih v korenini zadušē. Malopridnost še le potem široko po svetu kraljuje, kadar tudi strah božji in kerščanstvo pri ženskem spolu zgine. Francoska prekucija je še le potem tako grozovita postala, ko so ženske furije okoli guilotine plesale. Strah in groza! kadar iz ženskega serca vse blage čutila zginejo, in ga strasti iz brezna v brezno pehajo, dokler revnega življenja ne končajo, in se v večni brezen ne pogreznejo. Večidel nastopi takšna terdovratnost, da ves up poboljšanja zgine, kakor malokdaj pri moških. Slavni nemški pesnik pravi: „Geht es ein in des Bösen Haus, so hat das Weib wohl tausend Schritt voraus“. — Ženske, furije imenovane, so pri paganih pogubljene v peklu mučile, — in pregovor pravi, da, kjer si satan sam ne upa kaj opraviti, tam se ženske poslužī.

Če pa po drugi strani premislīmo, koliko dobrot je Bog po svetih ženah ljudem skazal, kako so ravno one večkrat

cele dežele h kerščanski veri spreobrnile, — če se na to ozremo, koliko so verle žene k slavnim delom svojih mož ali sinov pripomogle, in koliko prevage imajo nekatere žene čez svoje može, in če dalje premislimo, da je le po kerščanski veri ženi mogoče sveto živeti in večkrat težavne dolžnosti spolnovati, — tako se bomo na vso moč prizadevali resnično pobožnost pri ženskem spolu razširjati, in se bomo veselili, da pobožni duh še ni izmed njih zginil. Oba spola sta poklicana božje kraljestvo po svoje na zemlji razširjati, in talenti se ne smejo zakopati. — Ker pa dobro ne pride samo po sebi, se mora zgodaj začeti saditi in vterjevati, da ga slabo ne posede in zatere. Vsake reči se človek poznejše leta skoro ložeje navadi, kakor kerščanskega življenja po sveti veri. Sila potreba je tedaj, da se že šolska mladost k temu napeljuje. Iz rok staršev bo Bog duše otrok, in iz rok učnikovih duše učencov in učenek tirjal. *)

J. J.

učitelj v dekliški šoli.

T e ě n o u ě i l o.

Jed in pijača.

S n o v a. Kruh, juha, meso, zelenina, močnate jedi, pečenka, kuretnina, divjačina, sadje, mleko, maslo, slanina ali špeh, sir, dišave, sol, olje, jesih, voda, ol, vino, kava, sladkor.

U ě b a. Človek mora jesti in piti, da živi. Navadno jemo trikrat na dan, zjutraj, opoldne in zvečer. Naš naj bolj navadni in naj boljši živež je kruh, ktereга vsaki dan Boga prosimo, ko pravimo: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh!“ Vsaki človek se mora kaj učiti, da si more kruh služiti. Pregovor pravi: „Kruh ne hodi za trebuhom“. Otroci si še ne morejo kruha služiti. Starši jim ga služijo in dajejo. Otroci pa jih morajo zanj tudi lepo zahvaliti. Kruh ima večidel okroglo ali podolgasto podobo, kateri pravimo hleb, hlebec, hlebček, štruca, žemlja, rog, presta, mali kruhek i. t. d. Kruh ima skorjo in sredico. Kruh pečejo mati ali pek iz moke. Moka

*) Prav ljubo in drago bi nam bilo, ako bi nam še kak drugi domoljub kaj povedal od ženske izreje. Posebno prosimo takih znamenitih spisov tiste gospode, kateri so ne kdaj pečali ali se še pečajo z izrejo te mladosti. Več misel, gotovi svet.